

Ochrana řepky proti škodlivým činitelům na jaře

RNDr. Tomáš Spitzer, Ph.D.
Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s.r.o.

Tento článek je psán v době, kdy je již jasné, že letošní zima byla teplá, ale kdy ještě není jisté, jak bude dlouhá. V každém případě ale jaro dříve či později přijde a s ním i nutnost nezanedbat klíčová období růstu řepky, která rozhodnou o výnosu. Na co tedy nezapomenout v časně jarním období:

PLEVELE

Vzhledem k tomu, že podzim máme již za sebou, jsou pro pěstitele řepky na jaře aktuální plevely, které buďto vzešly přes zimu, nebo díky nízké účinnosti preemergentních herbicidů přečkaly do jara, eventuálně zůstaly ve slabých porostech, o jejichž osudu bude rozhodnuto na jaře.

Letošní doposud teplá zima velmi pravděpodobně umožní vzcházení nových plevelů v řepkách a to hlavně svízele a heřmánkům, které jsou problémovými plevely pro řepku i v jarním období. Dokáží totiž s řepkou růst a konkurovat jí po celou vegetaci a komplikovat nakonec i sklizeň (Obr. č. 1).

Výběr použitelných herbicidů pro aplikaci na jaře proti dvou- a jednoletým plevelům je bohužel velmi omezený:

Lontrel 300, Clifphar 300 SL – úzké spektrum účinnosti, **Galera** – zatím jediný postemergentní přípravek s širším spektrem účinnosti a **Graminicydy** – celá řada přípravků.

Doporučení pro použití herbicidů se proto omezuje na přípravek Galera a přípravky na bázi clopyralidu a je pro všechny stejné. Galeru je možné použít ihned, jakmile plevel obnoví růst a teploty vystoupí nad 10°C. V tomto období již musíme počítat s tím, že s poměrně širokého spektra Galerou hubených plevelů v ozimé řepce některé druhy vypadnou. Důvodem je, že jsou již v této době přerostlé a nejsou již herbicidně hubitelné. Přesto tři ze čtyř nejdůležitějších plevelů řepky – svízel přítula, heřmánkovité plevely a pcháč oset – jsou Galerou výborně potlačeny a pokud nejsou zničeny úplně, tak alespoň přestanou řepce konkurovat a zůstanou ve spodním patře pod nasazením větví. Kromě těchto plevelů hubí přípravek dobře také lokálně se vyskytující mléč rolní a chrpu modrák.

Na jaře se v ozimé řepce Galera aplikuje v dávce 0,34–0,4 l/ha a je možné ji kombinovat s celou řadou dalších přípravků:

- GALERA + Insekticid – Nurelle D, pyretroidy
- GALERA + Graminicyd – Gallant Super, Fusilade Forte atd.
- GALERA + Graminicyd + Insekticid
- GALERA + Fungicid – např. Horizon, Caramba
- GALERA + DAM + (Insekticid, Graminicyd, Fungicid)
- (je potřeba dodržet podmínky pro aplikaci DAM)

Graminicydy proti výdrolu a pýru.

Na rozdíl od minimální možnosti výběru herbicidů proti dvou- a jednoletým plevelům je proti výdrolu a trávovitým plevelům k dispozici celá řada přípravků s velmi dobrou účinností.

Zde tedy problém není, ale pěstitelé ozimé řepky musí mít na paměti, že své porosty musí zbavit výdrolu již na podzim. To platí pro výdrol pšenice a jiných ozimých obilovin, ale ještě více pro výdrol jarního ječmene, který sice vymrzá, ale jako konkurent vzcházející řepce je nebezpečnější, než ozimé obiloviny. Ošetření proti výdrolu musí být provedeno na podzim a na jaro nechat jen opravdu problémové porosty, u kterých se bude na jaře rozhodovat o ponechání, nebo zaorání.

• AGIL 100 EC	0,5–1,5 l/ha
• FOCUS ULTRA	1–2,5 l/ha
• FUSILADE FORTE 150 EC	0,5–2,0 l/ha
• GALLANT SUPER	0,5–1,25 l/ha
• PANTERA 40 EC	0,7–2,5 l/ha
• TARGA SUPER 5 EC	0,7–2,0 l/ha

(Rozpětí dávek je dáno potřebou likvidace výdrolu, nebo pýru)

CHOROBY A MORFOREGULACE

Je otázkou, jak se projeví super mírná zima na napadení rostlin řepky fomovou hnilobou (Obr. č. 4), protože tato choroba nás na jaře bude u řepky zajímat nejvíce. Dalo by se předpokládat, že dosavadní průběh počasí bude chorobě spíše pomáhat, ale na druhou stranu nesmíme zapomenout, že díky dlouhému a teplému podzimu byly porosty ošetřovány morforegulačně působícími fungicidy a to v některých případech i dvakrát a tato opatření působí samozřejmě i proti fomové hnilobě. Je tedy potřeba se na jaře do porostů podívat a zjistit aktuální stav. Jarní prohlídkou by se také, kromě zjištění zaplevelení a výskytu fomy, mělo rozhodnout o potřebě morforegulačních zásahů. Porosty, které jsem měl

GALLANT[®] SUPER

Jednička
proti pýru plazivému
a jednoletým travám

- Výborná účinnost!
- Možnost aplikace v mnoha plodinách!
(Řepka, cukrovka, brambory, len, hrách, bob, slanečnice, kmin, hořčice a další.)
- Vynikající poměr nákladů a účinnosti!

Další informace:
602 248 198, 602 275 038, 602 571 763,
602 217 197, 602 523 607, 602 523 710,
602 129 528

Dow AgroSciences

možnost do doby psaní tohoto článku vidět (14.2.) vypadaly velmi dobře a byly zdravé. Pokud se ale vyskytnou problémy s napadením fomovou hnilobou, jsou pro jarní aplikace k dispozici přípravky bez výrazného morforegulačního efektu – **Alert S 1 l/ha, (Capitan 25 EW 0,6-0,8 l/ha), Alto Combi 420 SC 0,5 l/ha, Sportak Alpha HF 1-1,5 l/ha, Bumper Super 1 l/ha, Proline 0,7 l/ha**, nebo přípravky s morforegulačním efektem – **Horizon 250 EW 0,7–1 l/ha (Orius 25 EW, Ornament 250 EW), Caramba 1 l/ha**. Důležité je sladit potřebu morforegulace s potlačením fomové hniloby. Na fomovou hnilobu je potřeba jít zpravidla dříve a použít vyšší dávky fungicidu.

Blýskáčci na poupatech řepky (foto: autor)

Pokud bude v letošním jaru potřeba ošetřovat porosty morforegulačně, pak se zatím jeví jako pravděpodobnější aplikace kvůli zkrácení délky rostlin. Nemusí to ale platit pro všechny porosty a proto je potřeba se při jarní prohlídce porostu podívat také na průměrný počet rostlin po zimě.

Liniové odrůdy – počty rostlin na m²:

optimální porost – 45–55 rostlin/m² – není potřeba ošetřovat pokud není přítomné napadení fomou, nebo chceme-li porost zkrátit.

řidký porost – 30–40 rostlin/m² – doporučuje se aplikovat morforegulátor pro zahuštění porostu formou podpory větvení. Aplikace se pak provádí ve stádiu BBCH 32 (výška rostlin 15–25 cm).

hustý porost – 60 a více rostlin/m² – doporučuje se aplikovat morforegulátor proti polehnutí ve stádiu BBCH 35–50 (od výšky rostlin 40 cm do začátku kvetení).

Hybridní odrůdy

optimální porost – 30–35 rostlin/ m² – není potřeba ošetřovat pokud není přítomné napadení fomou, nebo chceme-li porost zkrátit.

řidký porost – 15–25 rostlin/ m² – doporučuje se aplikovat morforegulátor pro zahuštění porostu formou podpory větvení. Aplikace se pak provádí ve stádiu BBCH 32 (výška rostlin 15–25 cm).

hustý porost – 40 a více rostlin/ m² – doporučuje se aplikovat morforegulátor proti polehnutí ve stádiu BBCH 35–50 (od výšky rostlin 40 cm do začátku kvetení).

ŠKŮDCI

Z celé řady škůdců se v posledních letech vyseletovali někteří zástupci, kteří mohou způsobit velmi závažné škody a přivést

vniveč všechno předchozí snažení (Obr. č. 2). Jsou to **Krytonosec řepkový a Krytonosec čtyřzubý**, kteří jsou rozšířeni plošně, ale velké škody způsobují jen na některých lokalitách a v některých letech. Navíc je ochrana proti nim prováděna každoročně a celoplošně, takže nezpůsobují závažné problémy.

Ošetření se provádí brzy na jaře většinou na základě signalizace ze žlutých misek. K dispozici je celá řada přípravků na bázi pyretroidů (např. Decis EW 50, Fury 10 EW, Karate Zeon, Talstar 10 EC, Vaztak 10 SC, Bulldock 25 EC, Cyperkill 25 EC), nebo neonikotinoidů (Mospilan 20 SP, Calypso 480 SC), ale nejpoužívanější je stále Nurelle D díky systémovému a dlouhodobějšímu účinku, kdy v některých letech (2006) je schopen zachytit i první nálet blýskáčků).

Blýskáček řepkový (Obr. č. 3) je dalším velmi rozšířeným a nebezpečným škůdcem. I když se v předchozích letech zdálo, že jeho výskyt má sestupnou tendenci, tak loňský rok ukázal, že není radno ho podceňovat. Jeho výskyt v době tzv. butonizace, tj. v době, kdy má řepka květní pupeny a blýskáčci nalétávají do porostů, je potřeba zachytit a okamžitě při dosažení prahové hodnoty – 1 brouk na vrcholové květenství – aplikovat insekticid. Proti blýskáčkovi se používají téměř výhradně insekticidy na bázi pyretroidů např. Decis EW 50, Fury 10 EW, Karate Zeon, Talstar 10 EC, Vaztak 10 SC, Bulldock 25 EC, Cyperkill 25 EC (Nurelle D nelze použít na kvetoucí řepku kvůli toxicitě na včely). V západní Evropě byla již dříve zjištěna rezistence blýskáčků na pyretroidy. V loňském roce při vysokém výskytu blýskáčků v Německu byla zjištěna vysoká míra rezistence v některých oblastech, kdy nepomáhaly ani vícenásobné aplikace pyretroidů. V těchto oblastech se nyní upírá pozornost k novým účinným látkám na bázi neonikotinoidů (Mospilan 20 SP, Calypso 480 SC). V podmínkách České republiky zatím nejsou zprávy o tom, že by se zde rezistentní populace blýskáčků na pyretroidy vyskytovaly.

Pěstování řepky je náročné a to nejen na vstupní náklady, ale také na stálou „pohotovost“, kterou musí pěstitelé udržovat, protože stačí jedno zaváhání a předpoklad vysokého výnosu je pryč. To platí zvláště u výše zmíněných důležitých momentů při pěstování řepky a které se týkají časného jara. To ovšem nejsou jediné kritické momenty řepkové sezony. Počátkem léta přijde nutnost rozhodnout se pro aplikaci fungicidů proti hlízence a ochrana proti šešulovým škůdcům. Ale to zase příště.

Heřmánkovec a vlčí mák ve zrající řepce (foto:autor)